

Date de réception : 01/07/2025

Zaak C-339/25

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 mei 2025

Verwijzende rechter:

Tribunal de l’entreprise francophone de Bruxelles (Franstalige ondernemingsrechtbank Brussel, België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 mei 2025

Verzoekende partij:

Iulicris Recycling SRL

Verwerende partij:

Ibanfirst SA

1. Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding:

- 1 Handelsgeschil over flexibele termijncontracten ter dekking van het valutarisico USD/RON, in eerste aanleg voor de verwijzende rechter.

2. Soort en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing:

- 2 Verwijzing met het oog op uitlegging van een bepaling uit richtlijn (EU) 2015/2366 betreffende betalingsdiensten in de interne markt.

3. Relevante Uniewetgeving:

Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van richtlijn 2002/92/EG en richtlijn 2011/61/EU (herschikking)

3 Artikel 2 luidt:

„Vrijstellingen

1. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

[...]

c) personen die een beleggingsdienst verlenen wanneer die dienst incidenteel wordt verleend in het kader van een beroepsactiviteit, indien die activiteit aan wettelijke of bestuursrechtelijke voorschriften of aan een beroepscode is onderworpen en het verlenen van de dienst op grond daarvan niet is uitgesloten; [...].”

4 Bijlage I luidt als volgt:

„LIJSTEN VAN DIENSTEN EN ACTIVITEITEN EN VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

[...]

DEEL C

Financiële instrumenten

[...]

4. Opties, futures, swaps, rentetermijncontracten en andere derivatencontracten die betrekking hebben op effecten, valuta, rentevoeten of rendementen, emissierechten of andere afgeleide instrumenten, financiële indexen of financiële maatstaven, en die kunnen worden afgewikkeld door middel van materiële aflevering of in contanten.”

Gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn

5 Artikel 4 luidt:

„Het incidenteel verlenen van beleggingsdiensten

[...]

Voor de toepassing van de vrijstelling onder c) van artikel 2, lid 1, van richtlijn 2014/65/EU wordt een beleggingsdienst geacht incidenteel te worden verleend in het kader van een beroepsactiviteit indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) er bestaat een nauw en feitelijk verband tussen de beroepsactiviteit en de verlening van de beleggingsdienst aan dezelfde cliënt, zodat de beleggingsdienst kan worden geacht bij de voornaamste beroepsactiviteit te behoren;
- b) de verlening van beleggingsdiensten aan de cliënten van de voornaamste beroepsactiviteit beoogt niet een systematische bron van inkomsten te verschaffen aan de persoon die de beroepsactiviteit verricht, en
- c) de persoon die de beroepsactiviteit verricht, biedt zijn vermogen om beleggingsdiensten te verlenen niet te koop aan of promoot deze niet anderszins, behalve indien aan de cliënten wordt bekendgemaakt dat deze bij de voornaamste beroepsactiviteit behoren.”

6 Artikel 10 luidt:

„Kenmerken van andere derivatencontracten betreffende valuta's

1. Voor de toepassing van deel C, punt 4, van bijlage I bij richtlijn 2014/65/EU zijn andere derivatencontracten betreffende een valuta geen financieel instrument indien het om een van de volgende contracten gaat:

- a) een spotcontract in de zin van lid 2 van dit artikel;
- b) een betaalmiddel dat:
 - i) door middel van materiële levering moet worden afgewikkeld om een andere reden dan het in gebreke blijven of een andere gebeurtenis die beëindiging van het contract tot gevolg heeft;
 - ii) wordt aangegaan door ten minste een persoon die geen financiële tegenpartij is in de zin van artikel 2, lid 8, van verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (20);
 - iii) wordt aangegaan teneinde betaling te vergemakkelijken voor identificeerbare goederen, diensten of directe investeringen; en
 - iv) niet op een handelsplatform wordt verhandeld.”

Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van richtlijn 2007/64/EG

7 Artikel 18 luidt:

„Werkzaamheden

1. Naast het verrichten van betalingsdiensten mogen betalingsinstellingen de volgende werkzaamheden uitoefenen:

a) het verrichten van operationele en daarmee nauw samenhangende nevendiensten, zoals het zorgen voor de uitvoering van betalingstransacties, valutawisseldiensten, bewaringsactiviteiten en de opslag en verwerking van gegevens; [...].”

4. Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding:

- 8 IULICRIS is een Roemeense recyclingonderneming die haar schroot in Amerikaanse dollar (USD) factureert en aan haar betalingsverplichtingen voldoet in Roemeense leu (RON).
- 9 IBANFIRST is een aanbieder van onlinebetalingsdiensten en heeft op 22 mei 2013 van de Nationale Bank van België een vergunning als betalingsinstelling verkregen.
- 10 Op 1 juli 2021 heeft IULICRIS een bankrekening geopend bij IBANFIRST. Om het valutarisico USD/RON te beperken, heeft IULICRIS daarnaast op 17, 28 en 30 september 2021 drie flexibele termijncontracten gesloten, waarin de wisselkoersen tussen USD en RON werden vastgesteld op respectievelijk 4,20 voor 3 miljoen USD, 4,22 voor 3 miljoen USD en 4,25 voor 4 miljoen USD.
- 11 Tussen 9 maart 2022 en 7 oktober 2022 heeft IULICRIS in totaal 894 724 USD en 1 498 000 RON als margestortingen aan IBANFIRST overgemaakt.
- 12 Op 26 oktober 2022 heeft IULICRIS verzocht de dekkingperiode van de flexibele termijncontracten met wederom een jaar te verlengen.
- 13 IBANFIRST heeft aangegeven slechts bereid te zijn de flexibele termijncontracten met nog een maand te verlengen, en aan deze verlenging de voorwaarde verbonden dat nieuwe margestortingen zouden plaatsvinden en dat een financiële garantie zou worden gesteld.
- 14 IULICRIS heeft deze voorwaarden afgewezen, IBANFIRST gewezen op het bedrag aan reeds gedane margestortingen en nogmaals verzocht om de contracten met een jaar te verlengen.
- 15 Op 21 november 2022 heeft IBANFIRST IULICRIS meegedeeld dat de einddatum van de flexibele termijncontracten was bereikt en IULICRIS verzocht haar de overeengekomen deviezen te leveren.
- 16 Op 28 februari 2023 heeft IULICRIS de absolute nietigheid van de flexibele termijncontracten ingeroepen omdat zij in strijd met de openbare orde zouden zijn

gedistribueerd, en IBANFIRST aangezegd de als margestortingen betaalde bedragen terug te betalen.

- 17 Nadat alle minnelijke stappen vruchteloos waren gebleven, heeft IULICRIS IBANFIRST op 25 mei 2023 gedagvaard.
- 18 IULICRIS verzoekt de tribunal de l'entreprise om nietigverklaring van de oorspronkelijke financiële instrumenten voortkomend uit de drie flexibele termijncontracten van september 2021, alsmede van alle financiële instrumenten waardoor zij achtereenvolgens zijn vervangen, en om veroordeling van IBANFIRST tot terugbetaling van de als margestortingen betaalde bedragen van 894 724 USD en 1 498 000 RON. Subsidiair verzoekt het om vragen aan het Hof van Justitie voor te leggen, waarvan de derde identiek is aan de vraag die de tribunal de l'entreprise aan het Hof van Justitie stelt.

5. Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding:

IULICRIS

- 19 IULICRIS betoogt dat IBANFIRST inbreuk op het toepasselijke regelgevingskader heeft gemaakt in die zin dat de flexibele termijncontracten financiële instrumenten zijn in de zin van deel C, punt 4, van bijlage I bij richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten. Zij vallen niet onder de vrijstelling voor een „spotcontract” en evenmin onder de vrijstelling voor een „betaalmiddel” als bedoeld in artikel 10, lid 1, onder a) en b), van gedelegeerde verordening 2017/565.
- 20 Door flexibele termijncontracten te distribueren, heeft IBANFIRST zonder dat te mogen een gereguleerde beleggingsdienst verleend, en wel als hoofdbedrijf (en niet als nevenactiviteit).
- 21 Betalingsinstellingen (zoals IBANFIRST) mogen immers weliswaar op grond van hun eigen regelgevingskader naast hun betalingsdiensten ook „*daarmee nauw samenhangende nevendiensten*, zoals [...] valutawisseldiensten” verrichten (artikel 18, lid 1, van richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten), maar dat betekent niet dat zij financiële instrumenten mogen distribueren. De vrijstelling voor een „spotcontract” en de vrijstelling voor een „betaalmiddel” zijn de enige gevallen waarin valutaderivaten mogen worden uitgezonderd van het begrip „financieel instrument” in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten. Flexibele termijncontracten vallen hier echter niet onder.
- 22 Onder het begrip „valutawisseldiensten” vallen volgens IULICRIS, met andere woorden, alleen de rechtstreekse deviezenhandel en de termijncontracten die van het begrip „financieel instrument” zijn uitgezonderd, met inachtneming van de vrijstellingen voor een „spotcontract” of een „betaalmiddel”. Een eenvoudige „valutawisseldienst” kan immers alleen een dienst zijn die geen „beleggingsdienst

met betrekking tot financiële instrumenten” is in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten.

- 23 Het is logisch dat een betalingsinstelling die bepaalde valutawisseldiensten wil aanbieden, moet voldoen aan de voorwaarden voor de vrijstelling voor „betaalmiddelen”, en het gaat daarbij om de samenhang van de rechtsorde van de Europese Unie. Anders kan de volledige regelgeving voor markten voor financiële instrumenten worden omzeild door een betalingsinstelling die niet over de voor het verlenen van beleggingsdiensten noodzakelijke vergunning beschikt.
- 24 Om de samenhang van de rechtsorde van de Europese Unie te waarborgen, spreekt het voor zich dat de incidentele aard („nauw samenhangende nevendiensten”) als bedoeld in artikel 18 van richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten moet worden uitgelegd in het licht van artikel 2, lid 1, van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten, zoals omschreven in artikel 4 van gedelegeerde verordening 2017/565 houdende aanvulling van richtlijn 2014/65.
- 25 Door deze inbreuk op het regelgevingskader zijn de flexibele termijncontracten nietig, en moeten dientengevolge aan IULICRIS de margestortingen worden terugbetaald die het aan IBANFIRST heeft gedaan.

IBANFIRST

- 26 IBANFIRST betoogt dat het flexibele termijncontracten mag distribueren op grond van het regelgevingskader waaraan het in de hoedanigheid van betalingsinstelling is onderworpen.
- 27 De diensten in verband met deze flexibele termijncontracten zijn wel degelijk nevendiensten, naast de betalingsdiensten die het aan IULICRIS aanbiedt. De vergunning van de Nationale Bank van België omvat nadrukkelijk ook deze nevendiensten.
- 28 IBANFIRST wijst erop dat het in zijn vergunningaanvraag uitdrukkelijk het voornemen kenbaar heeft gemaakt om valutawisseldiensten te verlenen in verband met de betalingstransacties van haar cliënten:

„Benadrukt dient te worden dat bij het merendeel van de door [IBANFIRST] te verrichten betalingstransacties tegelijkertijd ook valutawisseltransacties zullen plaatsvinden, waarbij de wisselkoers zal worden gebaseerd op ofwel de op de dag van uitvoering van de betalingstransactie beschikbare marktkoersen ofwel op een ‚gegarandeerde’ wisselkoers die in overleg door [IBANFIRST] en haar cliënt is vastgesteld bij het nemen van een dekking door de cliënt voorafgaand aan de validering van de betalingstransactie”.

- 29 De definitie van een nevenactiviteit in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten kan niet worden overgezet naar de regelgeving op het gebied van betalingsdiensten. De drie voorwaarden van

artikel 4 van gedelegeerde verordening 2017/565 kunnen dus geenszins worden toegepast op de bevoegdheid om betalingsdiensten te verlenen en behoeven dus niet door IBANFIRST te worden vervuld om de valutawisseldiensten aan te bieden waarvan de flexibele termijncontracten deel uitmaken.

- 30 Meer fundamenteel betoogt IBANFIRST dat de regelgevingen die op de betalingsdiensten en op de beleggingsdiensten van toepassing zijn duidelijk van elkaar verschillen („twee zelfstandige stelsels van voorschriften”), zodat i) de specifiek ten gunste van betalingsinstellingen bedoelde bevoegdheid waarover IBANFIRST beschikt, niet hoeft te worden getoetst aan de regels die voor beleggingsdiensten gelden, en ii) de aard van een nevenactiviteit van een betalingsdienst niet hoeft te worden beoordeeld in het licht van de aard van een nevenactiviteit zoals vereist door richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten.
- 31 IBANFIRST betoogt, met andere woorden, dat het toepassingsgebied van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten niet van invloed is (en kan zijn) op de bevoegdheid waarin specifiek is voorzien in richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten.
- 32 De twee richtlijnen hebben volgens IBANFIRST tegengestelde en niet overlappende toepassingsgebieden: terwijl in richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten de verrichting van (limitatief opgesomde) betalingsdiensten wordt geregeld, wordt in richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten de verrichting geregeld van beleggingsdiensten in verband met financiële instrumenten (zoals limitatief opgesomd).
- 33 De door IBANFIRST aangeboden valutawisseldiensten zijn geen derivatencontracten betreffende een valuta in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten, die „financiële instrumenten” kunnen vormen, aangezien het begrip „derivatencontract” uitsluitend ziet op derivaten in het kader van een speculatiestrategie. Bij de afwikkeling van dit type contract stellen de medecontractanten slechts vast wie heeft „gewonnen” en wie heeft „verloren” afhankelijk van de ontwikkeling van de desbetreffende wisselkoersen, zoals berekend op basis van een fictief onderliggend bedrag. Wisselkoerscontracten die onder richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten vallen, zijn dus uitsluitend wisselkoerscontracten die zijn bedoeld voor beleggings- of speculatie-activiteiten. Het begrip „derivatencontract” in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten ziet dus, met andere woorden, niet op flexibele termijncontracten, die uitsluitend tot doel hebben om het valutarisico te dekken dat een onderneming bij haar internationale betalingen loopt.
- 34 Als de Europese wetgever aan de bevoegdheid van betalingsinstellingen om termijn-valutawisseldiensten als nevendienst aan hun cliënten aan te bieden de voorwaarden van de vrijstelling voor een „betaalmiddel” uit gedelegeerde verordening 2017/565 had willen verbinden, dan had die wetgever dat

noodzakelijkerwijs in die verordening aangegeven, althans in ieder geval in de nieuwe richtlijn die in voorbereiding is.

- 35 Voorts zijn richtlijnen op grond van de hiërarchie van normen in het Unierecht wetgevingshandelingen op een hoger niveau dan gedelegeerde verordeningen, die niet-wetgevingshandelingen zijn, zodat in gedelegeerde verordening 2017/565 niet kan worden afgeweken van de bevoegdheid voor betalingsinstellingen uit richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten. De door IULICRIS bepleite uitlegging komt erop neer dat de Commissie in haar gedelegeerde verordening, althans impliciet, het toepassingsgebied van een richtlijn zou hebben gewijzigd.
- 36 IBANFIRST herhaalt dat zijn flexibele termijncontracten aan de vereisten voldoen en concludeert dat zij niet nietig kunnen worden verklaard.

6. Beoordeling door de tribunal de l'entreprise:

- 37 Ondernemingen naar Belgisch recht die regelmatig en bedrijfsmatig beleggingsdiensten willen aanbieden of beleggingsactiviteiten betreffende financiële instrumenten willen ontplooiën, moeten voor aanvang van hun werkzaamheden een vergunning verkrijgen van de toezichthoudende instantie.
- 38 In artikel 4, lid 1, punt 1), van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten wordt onder een „beleggingsonderneming” iedere rechtspersoon verstaan waarvan het gewone beroep of bedrijf bestaat in het beroepsmatig verlenen van een of meer beleggingsdiensten voor derden en/of het beroepsmatig verrichten van een of meer beleggingsactiviteiten.
- 39 Onder „beleggingsdiensten en -activiteiten” moeten de in deel A van bijlage I bij de richtlijn genoemde beleggingsdiensten en -activiteiten worden verstaan die betrekking hebben op financiële instrumenten.
- 40 In artikel 2 van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten worden, onder de verplichting om bepaalde voorwaarden na te leven, van de toepassing van de richtlijn vrijgesteld personen die een beleggingsdienst verlenen wanneer die dienst louter incidenteel wordt verleend in het kader van hun beroepsactiviteit.

De incidentele aard wordt nader omschreven in artikel 4 van gedelegeerde verordening 2017/565 van de Commissie.

- 41 Voorts worden in artikel 10 van gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 houdende aanvulling van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten eveneens twee vrijstellingen onderscheiden, voor een „spotcontract” en een „betaalmiddel”, die inhouden dat derivaten die in beginsel onder het begrip „financieel instrument” vallen daar toch van worden uitgesloten.

- 42 De oplossing voor dit geschil hangt derhalve af van de vraag of betalingsinstellingen die, regelmatig en beroepsmatig, valutaderivaten willen aanbieden in het kader van een als nevendienst verrichte valutawisseldienst, zich ervan moeten vergewissen dat die instrumenten onder de vrijstellingen voor een „spotcontract” of een „betaalmiddel” vallen en derhalve geen financiële instrumenten zijn in de zin van richtlijn 2014/65 betreffende markten voor financiële instrumenten.
- 43 De behandeling van de zaak moet derhalve worden geschorst en het Hof van Justitie moet worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van richtlijn 2015/2366 betreffende betalingsdiensten.

7. Prejudiciële vraag:

- 44 De tribunal de l'entreprise stelt de volgende vraag:

Moet artikel 18, lid 1, onder a), van richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van richtlijn 2007/64/EG (PSD II-richtlijn) aldus worden uitgelegd dat valutatermijncontracten, om te worden beschouwd als nauw samenhangende nevendiensten die betalingsinstellingen van rechtswege mogen verlenen:

a) moeten voldoen aan de voorwaarden van de vrijstelling van artikel 10, lid 1, onder b), (vrijstelling voor een betaalmiddel) van gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 (gedelegeerde MiFID II-verordening)?

b) incidenteel van aard moeten zijn in de zin van artikel 2, lid 1, onder c), van richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 (MiFID II-richtlijn) en, derhalve, voldoen aan de voorwaarden van artikel 4 van gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 (gedelegeerde MiFID II-verordening)?